ומי כעמך ישראל גוי אחד בארץ · אמרינן במדרש שלשה מעידין זה על זה ישראל והשבת והקדוש ב"ה: ישראל והשבת מעידים על השבת שהוא יום מנוחה, ישראל והקדוש ב"ה שהוא אחד, הקב"ה והשבת על ישראל שהם יחידים באומה ועל זה סמכינן לומר "מה אחד במנוחה בשבת אע"פ שאינו מדבר מעניינו דיומא דשבתא *כמו תפלת ערבית ושחרית: עמון ומואב מעשרין מעשר עני בשביעית · לפי סדר הפיס היה להם להפרישׁ מעשר שני שהוא שנה ראשונה ומעשר עני טהג בשמיטה ולא מליט מעשר עני שמי שניס לטפיס אלא תקנה תקנו בה כדי שיסמכו עליהם עניים בשביעית ובדין הוא דאפי' תרומה גדולה לא ניתקן אלא יהא הכל מעשר עני אלא שלא רצו לחלק כל כך משאר שניס פרש"י דהייט ארץ סיחון ועוג כדאמרינן בחולין (דף ס:) עמון ומואב מהכו בסיחון כלומר על ידי כבוש סיחון ועוג הוחר ליישראל ליכבש והקשה ר"ת דאמרינן בפרק מקום שנהגו (פסחים דף נב: ושם) שלש ארצות לביעור יהודה ועבר הירדן והגליל ועבר הירדן הייט ארץ סיחון ועוג (ג) וכ"ת דקדושה ראשונה לא קידשה לעתיד לבא אם כן היפשוט מיהא דלרבי אליעזר לא קידשה אלמה מיבעי' לן בפ"ק דמגילה (דף י. ושם) ובשבועות (דף מז. ושם) מאי סברא ליה אי לא קידשה אי לא קידשה(ד) ואיכא ר"ת דיש לחלק דהכא בעמון ומואב דלא כבשו סיחון ועוג ולא נתקדשו כלל בקדושה הארץ ועוד מתברן דלא קידשה עבר הירדן רק לארץ סיחון ממש אבל מה שכבש מעמון לא נתקדשה:

דרך שמות אפילו בחד נמי · וכי היכא דלא היה מועד לשמות רק לאותו דבר ובעינן תלתא כדי להחזיקו כשותה לכל מילי כמו גגת שור וחמור וגמל נעשה מועד לכל (ה) דהכא לא דמי דהכא כיון שהוא שותה בלחם ודאי יש להחזיקו בחזקת שותה לכל דבר בירושלמי בפ"ק דתרומות אומר סימני שותה היולא בלילה והלן בבית הקברות והמקרע כסותו (ו) והוא מאבד מה שנותנים לו א"ר הונא והוא שיהו כולן בו דלא כן אומר אני היולא בלילה יחידי אימור נגדליפס אחדיה והלן בבית הקברות *)לבדיה והמקרע כסותו אימר בעל מחשבות מאבד מה שנותנים לו *קוביקוס רבי יוחנן אמר אפילו אחת מהן אמר ר' אבין מסתברא כר' יוחנן בלבד ממאבד מה שנותנין לו דאפילו שותה שבשמיים אינו מאבד מה שנותנין לו קוביקוס אין בו אחת מכל אלו:

כיון דעבדינהו לכולהו נעשה כמי שנגמר כו' · ומאחר דבשלשה זימנא לא איתחזק דתנינן בהך דקאמר הש"ס אימא בעל מחשבות לו אינך:

*) [מקביל לדיס נ"ל]

רבינו חננאל

כו' : אף ר' יהושע פתח הדרש דברי חכמים כדרבונות וכמסמרות נטועים בעלי אסופות · אלו ת"ח שושבין אסופות אסופות ועוסקין בתורה הללו מפרין והללו מטמאין מתירין כו' · וא"ת הואיל וכן היאך אני למד תורה מעתה ת"ל נתנו מרועה אחד כולן מפי אל אחד אמורין שנאמר וידבר אלהים את כל הדברים האלה אלא עשה אזנך כארשכסת וקנה לך לשמוע אלו ואלו שכולן מתברדין לך באיזה מהן הלכה ברורה שאע"פ שנראין כמו חלקין הטורין ונמנין ונטמרין ומסכימין בסוף כדכתיב ואת הב בטוחה כלשון הזה אמר אין דור יתום שר' אלעזר בן עזריה שרוי בתוכו · ומעשה בר' יוסי בן דורמסקית שהלך להקביל פני ר' אלעזר וא"ל בבחמ"ד נמנו ונמרו עמון ומואב מעשרין מעשר שני בשביעית · א"ל ר' אלעזר יוסי פשוט ידיך וקבל עיניך פשוט ידיו וקבל עיניו · כעס ר' אלעזר בשביל שא"ל נמנו ונמרו כלומר למה נמנו והלא הלכה למשה מסיני הוא ובכה ואמר סוד ה' ליראיו ובריתו להודיעם ואין בריתו אלא תורה · תנא אחר שנתיישבה דעתו בקש רחמים ואמר יהי רצון שיחזרו עיני יוסי למקומן והזרו · אמר צא ואמור אל תתרשו למניינכם כך מקבלני מריב"ז שקיבל מרבו ורבו מרבו הלכה למשה מסיני עמון ומואב מעשרין מעשר שני בשביעית · מה טעם הרבה כרכים בכשבו עולי מצרים ולא כבשו עולי בבל מפני שקדושה ראשונה קדשה לשעתה ולא קדשה לעתיד לבוא

הגהות הב"ח

(א) גמרא תלמוד לומר נתן מרועה אחד כולם אל אחד · (ב) רש"י ד"ה מוסלין דמגילה מפורש בשופ' ע"ש דף י: · (ג) תוס' ד"ה עמון וכו' ולרבנו הס"ד ומה"כ מס"ד כולן אל אחד וכו' שבל כרחיים הס"ד ומאי כן מס"ד ולימרו · (ד) ראש"ד ומיכן ר"ת · נ"ב ועל קושיא שהקשו אם כן תפשוט אין כתיבון מפורש אבל בפרק קמא דמגילה מפורש בשופ' ע"ש דף י: · (ה) ד"ה דרך וכו' עמון וכו' אלא קושיא שהקשו אם כן תפשוט אין כתיבון מפורש אבל בפרק קמא דמגילה מפורש בשופ' ע"ש דף י: · (ו) ראש"ד והמקרע כסותו וסמאבד : (ז) ראש"ד ומיכן ר"ת · נ"ב ועל קושיא שהקשו אם כן תפשוט אין כתיבון מפורש אבל בפרק קמא דמגילה מפורש בשופ' ע"ש דף י: · (ח) ראש"ד דרך וכו' עמון וכו' אלא קושיא שהקשו אם כן תפשוט אין כתיבון מפורש אבל בפרק קמא דמגילה מפורש בשופ' ע"ש דף י: · (ט) ראש"ד דרך וכו' עמון וכו' אלא קושיא שהקשו אם כן תפשוט אין כתיבון מפורש אבל בפרק קמא דמגילה מפורש בשופ' ע"ש דף י: · (י) ראש"ד והמקרע כסותו וסמאבד :

הגהות מהרש"ב רנשבורג א] אי מה דרבון זה מטלטל · נ"ב ר"ל שאינו מתקיים דקמומו מסרש"ל ח"ל : ב] שם לי מה מסמר זה חסר · נ"ב ר"ל מחסר ומנקב בכותל מסרש"ל שם וכן כתוב בשון רש"י ד"ה מה מסמר וכו' : ג] רש"י ד"ה ולא קוא ר' אלעזר בן עזריה · נ"ב ומסרש"ל במ"ל פי' שי' יהושע פתח ודרש ד"ש : ד] ר' יוחנן בן זכאי ששמע מרבו ורבו מרבו ≠ הלכתא למשה מסיני עמון ומואב מעשרין מעשר עני בשביעית, מה טעם ≠ הרבה כרכים כבשו עולי מצרים ולא כבשו עולי בבל מפני שקדושה ראשונה קדשה לשעתה ולא קדשה לעתיד לבוא איתמר רב הונא אמר עד שיהו כולן בבת אחת ר' יוחנן אמר אפי' באחת מהן, היכי דמי: אי דעביד להו דרך שמות אפי' בחדא נמי, אי דלא עביד להו דרך שמות אפילו כולהו נמי לא? לעולם דלא עביד להו דרך שמות והלן בבית הקברות אימר כדי שתשרה עליו רוח טומאה הוא דקא עביד, והיוצא יחידי בלילה אימר גנדריפס אחדיה והמקרע את כסותו אימר בעל מחשבות הוא, כיון דעבדינהו לכולהו הוה להו כמי

ומקום הוא · [נ] רבי אלעזר בן עזריה : לתלמיד · שורות המעטה : פוסלין ומכשירין · שייך לומר לענין פסול עדות ופסול כהונה: (ב) כולן אל אחד למקום · אין לך מבני המחלוקת מביא ראיה מתורת אלוה אחר אלא מתורת אלהיו : פרכס אחד למקום · אין לך מביא ראיה תורה אור מדברי נביא הבא לחלוק על משה ר"ל רבינו : עשה לזונך לאפרכסת · מאחר שכולן לבן לשמים, עשה לזונך שומעת לבן ולמוד ודע דברי כולן וכשתדע להבחין לי זה יכשר קבע הלכה כמותו לאפרכסת מילמוי"ל שעל הריחים : מה מסמר זה · כשטעלין אותו בכותל הוא מחסרו יכול אף זה כן תלמוד לומר נטועים כנטיעה שדרכה לפרות ולרבות : ולימרו ליה בהדיא · מיד למה הוזקקו לומר תלמידיך אלו : נמנו ונמרו · והתקינו שיהו ישראל הדרין בעבר הירדן במה שכבשו מסיחון ועוג ארץ עמון ומואב : מעשרין · עכשיו מעשר עני בשביעית שהן היו זורעין בשביעית כדאמרינן לקמן שלא קידשה עולי גולה כקדושה הארץ : פשוט ידיך וקבל עיניך · הוקשה בעיניו שנתן עמרה לאותו דורש והלא מימות אנשי כנסת הגדולה היתה תקנה זו : אל יהי לכם שום חשש וגמגום במה שמיניתם ותיקנתם שהרי הסכמתם להלכה : כך מקובלני · שקדושה ראשונה שקידשה יהושע לשעתה לא קידשה לעתיד לבא אבל קדושה שניה שקידשה לעולם כדאמרינן (דף פב:) קדושה ראשונה ושניה יש להן, שלישית אין להן לפיכך בשאר ארץ ישראל אין זריעה בשביעית אבל עמון ומואב הניחו מלקדשן כדי שיסמכו עליהן עניים בשביעית בלקט שכחה ופאה ובמעשר עני לכך תקנו להן שיהו מעשרין מעשר עני וכשאת החכמים שיה להטיל עליהן איזה מעשר שיהו לפי שאינן יכולים מן הסורה : איזהו שוטה · הא המאמר בכל מקום שפטור מן המצות ומן הטוגס ואין קניו קנין ואין ממכרו ממכר : והלן בבית הקברות · בלילה : לעולם דקא עביד להו דרך שמות · ואפילו הכי לא מחזקינן ליה בחדא דהיולא יחידי בלילה אימור גנדריפס אחדיה-אלי שמעתי תולי הלוחז מתוך לתנה, ולי לרלה שנתחמם גופו ויולא למקום התויר : שתשרה עליו רוח טומאה · רוח שדים שיסייעוהו להיות מכשף : כמי

[מלות דר"ל פי"ח מוכשתא סופס פ"ז]

[נרכות מא.]

מכילתא פ' בא פי"ז

[תוס' ידים פ"ב ע"ב ידים פי"ד מ"ג]

מכילתא פ' בא פי"ז יבמות מז.

[מכות יט. שבועות מז. · זבחים ס: קז: מגילין ז. תמורה כח. ערכין לב:] [תוספתא תרומות פ"ל]

כלומר דבר בחזר בכלפה למשה מסיני עי' רמ"ש בהל' מקולות (סוף פה) סימן ל

מגילה י. [מכות יט. שבועות מז. · זבחים ס: קז: מגילין ז. תמורה כח. ערכין לב:] [תוספתא תרומות פ"ל]

נוסא מעטה ראשונה
דכסיר התנבאות דר"ל אל ר' יוחנן בן זכאי ראה חמאה אלא אינו מיז לבקשת ר' יהושע שנגה לדעת איזה תיקוט נאמר באותו יום בבית המדרש

נוסא איזה אולה - מה ר' הונא ור' יוחנן בהגדות אולה